

Hra snů zaplnila jeviště lidstvím

Strindbergova bilanční **Hra snů** je textem, který pro svou náročnost nebývá často inscenován. V ostravské Komorní scéně Aréna se tohoto činu dopustil hostující režisér Jiří Nekvasil, známý z ceněné směsi opery a melodramu o procesu Milady Horákové **Zítřka se bude...**

Dramaturgie divadla titulem důsledně otvírá sezónu **BYTÍ A NEBYTÍ**, která bude pokračovat Vůjtkovou **Branpartijou**. Inscenace **Hra snů** střídá intimní úvahy nad sebou samým a smyslem světa s davovými scénami, kde rotuje celé panoptikum postav. Na jevišti se naboso objevuje celý soubor Arény, inspicient, tanečnice, děti a jiná individua. Kmenoví herci souboru se postupně představí ve čtyřech rozdílných úlohách.

Z programu k inscenaci se diváci dozvědí, že hra nemá v originále žádný seznam osob: „Publikum má být překvapeno tím, jak se jednotlivé role štěpí a proměňují.“ Jak autor předpokládal, publikum překvapováno je, inscenace v divácích probouzí asociace na své individuální sny, aniž by bylo možno mikrosnávkou pobyt v divadle ukrátit. 110 minut alegorického proudění mnohoznačného příběhu, spleteného z archetypálních motivů, které dotírají jako moucha na naši mysl a nastolují důležité otázky svědomí, osobních démonů, strachu a úzkosti, stárnutí, dětství, štěstí a lásky v jejich paradoxech...

Průsvitná, jakoby neviditelná opona dělí scénu na dva světy, přičemž v každém se prolíná sen s realitou. Kvalita textu v překladu **Zbyňka Černíka** melodicky splývá s hudbou **Aleše Březiny** a díky choreografickým zásahům **Števa Capky** nedošlo během střídání jednotlivých výstupů k neplánovanému setkání postav, mezi nimiž vyniká **Tereza Dočkalová** jako boží dcera Indry řešící veskrze lidské otázky. Zaujmu také hravé epizody, kde exceluje **Michal Čapka** jako učitel, **Albert Čuba** jako zamilovaný důstojník, baletky jako baletky a děti jako děti.

Finále inscenace stojí na souhře **Terezy Dočkalové** s **Michalem Moučkou** alias Básníkem. Zprvu se zdá, že na ukázněně temperamentní herečku její partner nestačí. Posléze začne skrze svou roli promítat záběry ze své osobní zповědnice, která koresponduje s duševním vývojem postavy Básníka a dodává jí autentičnosti, takže se síly, jimiž disponuje Indrova dcera a Básník, nakonec harmonicky vyrovnávají. Tereza Dočkalová jako éterická průvodkyně tímto lidským příběhem, doluje ze své bytosti maximum možného, co ještě nebylo vytěženo v jiných „kládách“, které na její bedra toto divadlo klade. Dobře, že nás-lidstvo má kdo politovat...

Groteskní schůze několika děkanů Univerzity (**René Šmotek**, **Michal Čapka**, **Marek Cisovský**, **Josef Kaluža**) přináší komický vrchol inscenace. Představení neopustí vaše vědomí ještě dlouho po odchodu z Arény.

| 26.10.2009 11:10:37 Doubravka Krautschneiderová |

© Scena.cz

August Strindberg - Hra snů

INFORMACE

Autor	August Strindberg
Prklad	Zbyněk Čemík
Režie	Jiří Nekvasil
Scéna	Lucie Loosová
Kostýmy	Lucie Loosová
Hudba	Aleš Březina
Dramaturgie	Tomáš Vůjtek
Pohybová spolupráce	Števo Čapko
Inspice	Vojtěch Orenič
Náповěda	Kamila Holářová

OSOBY A OBSAZENÍ

Indrova dcera	Tereza Dočkalová
Sklenář, Slepec	Pavel Císovský j.h.
Důstojník	Albert Čuba
Otec, Penzista	Vladislav Georgiev
Matka, Vrátná	Alena Šasinová-Polarczyk
Lina	Zuzana Truplová
Lepič plakátů	René Šmotel
Advokát	Dušan Škubal
Kristina, Ona, Alice, Manželka	Kamila Janovičová j.h.
Velitel karantény	Marek Císovský
Blázník	Michal Moučka
On, Manžel	Josef Kaluža
Edita	Markéta Chovanová j.h. alt. Dagmar Křížová j.h.
Učitel	Michal Čapka
Služka	Markéta Chovanová j.h. alt. Dagmar Křížová j.h.
Chlapci-dětské role	Jindřich Fišar j.h. alt. Kassory Conde j.h.
Chlapci-dětské role	Jakub Georgiev j.h.
Houslista	Vojtěch Orenič j.h.

KDY SE HRAJE

Není naplánováno žádné představení této inscenace

FOTOGALERIE

celá fotogalerie>>>

ZPRÁVY TÝKAJÍCÍ SE TĚTO INSCENACE

HRA SNŮ V HRADCI
28.6.2010

Ve čtvrtek 24. 6. 2010 vystoupila Komorní scéna Aréna v Hradci Králové na XVI. ročníku mezinárodního festivalu Divadel evropských regionů ...

RECENZE HRY SNŮ V ROZRAZILU
25.2.2010

Drama, působící dojmem postmodernistické hříčky, plně existenciální a empirické skepse, faustovského rozčarování nad nejistotou pojmenovaného ...

PREMIÉRA 12.09.2009

DERNIÉRA 01.03.2011

Lidé si zaslouží požitování.

V květnu 1900 si Strindberg bere mladou, poněkud exotickou krásku z Dramatického divadla. Je jí o třicet let méně než jemu a sklízí už velké úspěchy. Dramatik si pronajme pětipokojový byt v novém domě na Karlově náměstí a sám vybere nábytek, tapety, obrazy i všechno ostatní. Mladá nevěsta vstoupí do dekorace, kterou od prvního do posledního vytvořil stárnoucí muž. Oba kontrahenti se láskyplně a loajálně snaží zhodit svých od začátku pevně vymezených rolí. Záhy však v jejich maskách vzniknou trhliny a pečlivě plánovanou pastorálu rozbije nepředvídané drama. Rozhořčená manželka uteče z domova a odstěhuje se k příbuzenstvu ve stockholmských šéřách. Spisovatel zůstane sám se svým honosným dekorem. Je parné léto a celé město je vytrnéné. Strindberga se zmocní bolest, jakou dosud nikdy nepoznal.

Ve hře Do Damašku říká Neznámý, když mu Dáma vyčítá, že si zahrává se smrtí: „Jako si zahrávám se životem, vždyť jsem byl básník. Přes svou vrozenou tudnomyslnost jsem nikdy neuměl nic vzít opravdu vážně, dokonce ani své velké hoře. V jistých okamžicích pochybuji, zda život obsahuje více skutečnosti než mé knihy.“

Z hluboké rány se fine spousta krve, nedá se otevřít nebo zavřít jako při jiných životních katastrofách. Bolest se zavrtává do neznámých zákoutí duše a razí cestu průzračným pramenům. Strindberg si poznamenává do deníku, že pláče, ale slzy mu pročišťují zrak, takže začne na sebe i na své bližní nahlížet se smírnou shovívavostí. Promlouvá vpravdě novou řečí.

Hodně se diskutuje o tom, jak velkou část svého dramatu koncipoval předtím, než se Harriet Bosseová, smířená se svým těhotenstvím, vrátila domů. První polovina hry je nezadržitelně proudící feka: všechno je průzračně jasné, všechno je radost a utopení, živoucí, originální, nečekané. Drama jako by se inscenovalo samo. Vrcholem inspirace je scéna v Advokátově bytě. Během pouhých dvanácti minut shlédneme začátek manželství, následující deziluzi i jeho rozpad.

Ingmar Bergman *Laterna magica*

Hra snů je v kontextu Strindbergovy dramatiky výjimečná svým bilančním charakterem. V dopise svému německému překladateli ji Strindberg označil jako „mé nejmilovanější drama, dítě mé největší bolesti“. Padesátiletý autor se v ní bolestivě táže, proč je náš život plný utrpení a kdo za všechnu tu krutost vlastně může. Osobní prožitky, které byly dříve látkou jeho autobiografických próz, nyní ožívají v jedinečném dramatickém útvaru. A právě srovnání prozaických textů s pasážími ze Hry snů přesvědčivě ukazuje, jak hluboce prožité je téma, které si Strindberg zvolil.

„Copak vyvedl, Jeničku?“ ptá se Lovisa s účastí.

„Nic!“ odpovídá. „Já jsem to neudělal.“

Vtom přichází matka.

„Copak říká Jeník?“ ptá se Lovisy.

„Říká, že to neudělal.“

„Tak on ještě zapírá!“

A teď začnou Jana opět týrat tak dlouho, pokud se nepřizná k něčemu, co nikdy neudělal.

Syn služky

Matka: Dobře! Teď ale jdi k tamhle té skříni...

Důstojník: (se zastydí) Takže ty to víš! To je...

Matka: Švýcarský Robinson... Tvůj...
 Důstojník: Už nic neříkej...!
 Matka: Tvůj bratr byl potrestán za to, že ho roztrhal a schoval... a přitom jsi to udělal ty!

A pak škola a vyučování! Což nebylo ještě dost napsáno o latině a o rákosce? Snad! Jan totiž v pozdějších letech vždycky přeskakoval v knihách místa, pojednávající o vzpomínkách na školu, a vyhýbal se všem knihám, které se zabývaly tímto tématem. Jeho nejtěžší sny jako dospělého, když se večer najedl něčeho těžkého nebo měl neobyčejně porný den, bývaly o tom, že je opět v Klárské škole.

Syn služby

Učitel: Tak ty se budeš vykrucovat! Víš to, ale neumíš to říct.
 Tak já ti pomůžu. (Zatahá Důstojníka za vlasy.)
 Důstojník: Ach, to je strašné, to je strašné!
 Učitel: Ano, je strašné, že se takový volký chlapec vůbec nesnaží...
 Důstojník: (v rozpacích) Velký chlapec, ano. Já přece jsem velký, daleko větší než tihletí, jsem už dospělý, už jsem dokončil školu... (jako by se probíral) měl jsem přece promoci... Tak proč sedím tady? Copak jsem nepromoval?

...Nikdy bych byl ani nepomyslel, že manželství je tak báječná instituce. I když mi vždy říkali nepřítel žen, vždycky jsem ženu miloval... a ač mě nazývají přítelem nemravnosti, vždycky jsem držel na manželství. Dovedla by sis představit, že bys musela žít opět sama? "

„Ne, pouhé pomýšlení by mě škrtlo.“

„Víš, že jsem tak šťastný, až z toho mám strach?“

„Věřím, já taky. Připadá mi, jako by tu na nás někdo ve skrytu něco chystal! Nemesis se jí říká a pronásleduje nejen zločince, ale i šťastné lidi.“

„Čeho se bojíš nejvíc?“

„Že se neshodneme.“

„Ale to záleží na nás.“

„Kéž by to tak bylo! Jenže neklid přichází zvenčí, s větrem, s rosou, s příliš dlouhým slunečním zářem, s deštěm. Pokus se přijít ne to, kdo z nás má vinu na poslední hůdce.“

„Ani jeden!“

Kláster

Advokát: Ano! Jsme přece vzdělání a osvícení lidé, umíme odpouštět a být shovívaví!
 Dcera: Umíme se zasmát malicherností!
 Advokát: My, jenom my! Víš, dneska jsem četl v novinách...
 Mimochodem kde jsou noviny?

Dcera: (zaraženě) Které?

Advokát (zostřa): Copak baru víc než jedno?

Dcera: Usměj se a nezlób se... Já jsem těmi dvěma novinami podpálila v kamnech...

Advokát (se na ni obof): Krucifix!

Konečně jsou okamžiky, v nichž mi může pomoci jen troška budhismu. Člověk má jen zřídka kdy to, co si přeje. K čemu si pak něco přát? Nic si nepřejte, nic nežádejte od lidí ani od života a vždy se vám bude zdát, že máte více, než kolik byste mohli chtít. Víte ze zkušenosti, že když dostanete, co jste chtěli, nemáte radost ani tak z toho, co jste si přáli, jako spíše z toho, že se přání vyplnilo.

Osamělý

Dcera: Co bylo s tím kesirkem?
 Lepič plakátů: Co s ním bylo? Vlastně s ním nic nebylo... ale nebyl takový, jak jsem si představoval, takže jsem neměl takovou radost...
 Dcera: Jak jste si ho představoval?
 Lepič plakátů: Jak? To nedokážu říct...
 Dcera: Já to řeknu! Představoval jste si ho takový, jaký není. Měl být zelený, ale ne takhle zelený!

S životem jsem zúčtoval následujícím způsobem: co jsme si, to jsme si! Jestliže jsem hřešil, byl jsem za to opravdu už dostatečně potrestán!, to je jisté! Strach z pekla? Ale vždyť jsem v tomto životě prošel bez zakolísání už tisícerem pekel, což zcela stačí k tomu, aby se ve mně probudila pající touha opustit marnosti a falešné slasti tohoto světa, který jsem si vždy oškivil. Narozen se steskem po nebi, plakal jsem jako malé dítě nad špinou bytí. připadal jsem si jako cizinec, ztracený mezi svými příbuznými i ve společnosti.

Inferno

Dcera Máš právo mi to vyčítat. Přilíš dlouho jsem pobývala tady na zemi a koupala se v bahně jako ty... Moje myšlenky se už nedokáží povznést, na křídlech mám bláto... a já sama... a já sama... (pozvedne paže) klesám, klesám... Pomoz mi, otče, nebeský bože! (Ticho.) Neslyším již jeho odpověď! Ěter nedonese zvuk z jeho rtů do mušle mého ucha --- stříbrné vláknó prasklo... Běda, jsem připoutána k zemi!

A chci připomenout zákonodárcům, aby důkladně a bedlivě zvážili následky, jež bude mít udělení občanských práv těm potovčím opicím, tvorům nižšího řádu, těm nemocným dětem, jsou pomatené třináctkrát do roka v době menstruace, úplně šílené v době těhotenství a nezodpovědné po zbytek života; vždyť ty bytosti, které se pudově dopouštějí zločinů a nejhorších ničemností, jsou zlé selmy - a ani o tom nevědí...

Bláznova obhajoba

Velitel Karantény Don Juan! Vidiš, dosud je zamířovaný do toho strašidla po svém boku. Nevšiml si, že zestárlá. Že je ošklivá, úskočná a krutá!

Život je tak cynický, že se v něm může dařit jen svině. A ten, komu ošklivý život připadá krásný, ten je svině! Život je určité trest! Peklo, pro někoho očištěc, ale pro nikoho ráj. Jsme přímo nuceni působit svým bližním bolest a trápit je. Všechno je jen máměni a klam. Lži, proradnost, fašes, fraška. „Můj drahý přítel“ je můj nejhorší nepřítel. „Moje milovaná“ by správně mělo znít „moje nenáviděná“. Okultní deník

Dcera: Lidé si zaslouží politování.

August Strindberg zpovídá sám sebe (výběr)

Co je vaším zvláštním povahovým rysem?

Podivná směsice nejhlubší melancholie a nejužasnější srdečnosti

Jakou chybu byste nechtěl mít?

Melichernost.

Jaký talent byste nejraději měl?

Dokázat najít klíč k tajemství světa a smyslu života.

Co je vaše oblíbená činnost?

Psát dramata.

Jaké největší štěstí si dovedete představit?

Nebýt nikomu nepřítelem a nemít nepřátele.

Jakého postavení byste chtěl dosáhnout?

Být dramatikem, jehož dramata se pořád hrají.

Váš oblíbený nápoj a jídlo?

Pivo a pokrmy z ryb.

Představení nemá přestávku a jeho délka je 110 minut.

lexart.cz